

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscriptele
nu se returnează.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emerich Lesner.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelks Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Maroldi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o colônă 6 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarife și învoială.
RECLAME pe pagina a 3.a o
seriă 10 cr. sêu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L L X I

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șese luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țintru și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajiu
I.: Pe un an 10 fl., pe șese
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un esemplar 5 cr.
v. a. sêu 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 250.

Brașov, Sâmbătă 14 (26) Noemvre.

1898.

Societățile de maghiarisare.

Una dintre foile opoziționale ungurești se plângea zilele acestea, că „liberalii au făcut din „Kulturgylet“-uri nisce simple cluburi guvernamentale“.

Dacă acesta e adevărat ori nu pe noi puțin ne privesce. Fapt este însă, că guvernul încă dela început a fost protectorul suprem, ba chiar și inițiatorul acestor „Kulturgylet“-uri, pe cari întotdeauna le-a sprijinit, susținut și subvenționat din visteria statului și a lucrat cu ele mână în mână. In consecență n'ar fi de mirare, dacă guvernul, a cărui tendință de-a centralisa și monopolisa totul e bine cunoscută, și-a estins influința sa și asupra conducerii „Kulturgylet“-urilor. Opoziția maghiară a contribuit ea însăși la aceasta prin nesfârșitele sale țipete după ajutor dela guvern.

De sigur, acestei împrejurări este a-se dator, dacă in timpul din urmă se face mai puțin șgomot in presa ungurească cu „Kulturgylet“-urile. Chiar și despre adunarea generală a „Kulturgylet“-ului ardelenesc, ce s'a ținut Dumineca trecută la Clușiu, foarte puțin s'a scris in foile ungurești.

Dér din tăcerea lor nu urmază, că societățile de maghiarisare, de cari vorbim, nu și-ar continua și ađi activitatea și încă in dimensiuni tot mai mari. In raportul prezentat adunării generale dela Clușiu din partea comitetului „Kulturgylet“-ului ardelenesc, s'a arătat, că această societate a cheltuit in decursul ultimului an administrativ nu mai puțin, ca 68,121 fl. pentru scopuri de maghiarisare și că, cu toate acestea, averea societății s'a sporit in același an cu 37,267 fl. Numărul membrilor in total trece peste 14,000. Printre aceștia aflăm și mai mulți membri noi, cari nu sunt amici ai guvernului, ca de

exemplu noul episcop rom. cat. al Ardealului Majlath, Apponyi ș. a.

Aceste date sunt destul de elocvente pentru a face pe ori-cine să înțelegă, că deși cu mai puțină gălăgiă, acțiunea se continuă și nu e lipsită nici de sprijinul corifeilor din opoziția.

Considerabila sumă de 68,121 fl. s'a întrebuințat pentru înființarea și susținerea mai multor școle și „kisedovuri“ mai ales printre Românii din Ardeal, apoi a mai multor cabinete de lectură, bibliotecii populare și reuniuni de cântări pe la sate, pentru ajutorarea și premiarea învățătorilor, cari se disting in propagarea limbei maghiare etc.

Acestea numai in ce privesce „Kulturgylet“-ul dela Clușiu. Dacă vom mai ține seamă și de isprăvile celorlalte „Kulturgylet“-uri, vom găsi, că acțiunea din partea societăților de maghiarisare se continuă sistematic.

E adevărat, că ađi nu se manifestă in presa opozițională maghiară entuziasmul de mai înainte față cu „Kulturgylet“-urile. Dér e tot odată și foarte firese, fiind-că după ce guvernul însuși s'a pus in fruntea acțiunii, întrecând chiar și cele mai exagerate așteptări ale maghiarizatorilor de profesiune, pressei opoziționale nu-i mai dă mâna de-a releva „meritele“, ce și-le câștigă ómenii guvernului prin propaganda kulturgyletistă.

Pe când însă se prefac a ignora acțiunea provocătoare a societăților de maghiarisare, foile ungurești, fiă amice stăpânirii ori opoziționale, nu scapă nici o ocaziune de-a țipa in contra puținelor și inofensivelor societăți ale noastre, fiă culturale, fiă economice, pe cari dacă ar pute le-ar inghiți intr'o lingură de apă. Dovadă și campania, ce a fost deschisă din chiar senin zilele trecute contra institutelor noastre de bani.

A fost — precum șcim — de-a-juns minciuna infamă, scornită de organele oficiose ale guvernului despre o periculoasă intrunire a „Valahilor“ dela Clușiu, pentru ca imediat să sara in sus toate diarele ungurești, opoziționale și neoposiționale, și să țipe și să pretindă, ca să se ia măsuri „energice“ pentru paralisarea Românilor chiar și pe terenul curat economic.

Dacă Maghiarii prin „Kulturgylet“-urile lor desfășură o acțiune atât de estinsă și încă cu o tendință atât de agresivă față de noi Românii, atunci cum și cu ce nas mai cutază adversarii noștri de a agita chiar și in contra modestelor stăruințe ale Românilor pe terenul economic?

Dér e de prisos a ne mai pune astfel de întrebări. Unde fanatismul și ura de rasă stăpânesce rațiunea; unde simțul de dreptate și umanitate e copleșit de dorul de răbunare; unde minciuna și nerușinarea se pun in calea adevărului și a bunei cuviințe: acolo mai pôte fi vorba de-o firăscă și logică judecată?

Autonomia catolică. Șcim, că congresul catolicilor maghiari din anul trecut a ales o comisiune de 27 cu scopul, ca să studieze și reivească lucrările congresului autonom din 1871, ér această comisiune a ales din sinul său in același scop o subcomisiune de 9. Șcim de-asemena, că subcomisiunea de 9 a și lucrat un proiect de organizare a autonomiei. Se credea, că acest proiect va fi prezentat comisiunii de 27 încă acum, la sfârșitul lui Noemvre. Subcomisiunea de 9 însă, in loc de-a prezenta proiectul său comisiunii de 27, după cum i-se dase mandatul, l'a prezentat Primatului dela Strigoniu și ministrului de culte, cerând, ca să-și facă eventualele observațiuni, pe cari să le ia din nou la desbatere și numai după aceea să înainteze proiectul comisiunii de 27.

„Magyar Hirlap“ pretinde a sci, că primatele a comunicat proiectul episcopi-

lor și împreună cu aceștia a desbătut asupra lui, dér până ađi n'au putut ajunge la o înțelegere, deși a trecut de-atunci o lună și jumătate. Părerile între archieroi difer mult unele de altele, deși cu toții recunosc, că noul proiect de autonomie e redactat in spirit mult mai „bisericesc“ ca cel din 1871. Mai mulți dintre episcopi află, pe lângă toate acestea, necesar a se face atât de multe și atât de mari corecturi in proiect, încât pare necesar a se reda subcomisiunii de 9, spre a l prelucra cu totul din nou.

De altă parte „Alkotmány“ își exprimă nedumerirea, pentru-ce subcomisiunea de 9 a înaintat proiectul său ministrului, înainte de a-l fi prezentat comisiunii de 27, care singură era imputernicită din partea congresului de-a intra in înțelegere cu ministrul.

In fine mai amintim, că „Pester Lloyd“ a publicat din acest incident un articol de fond, in care dă să se înțelegă, că ministrul nu e învoit a face concesiuni și că, probabil, nici nu va sta acum de vorbă cu subcomisiunea de 9, pentru ca „să nu-și descarce și ultimul praf de pușcă“.

Stări critice.

Ce va aduce ziua de mâne?

Acesta este întrebarea, ce ș'o pune lumea politică din monarchie, acum după evenimentele rare in felul lor din parlamentul ungar, și după demonstrațiunile, cari s'au făcut de astă-dată in stil mare pe stradele Budapeștei.

Diarele din Viena scriu, că Banffy s'a dus alaltăeri la Gödöllő, unde ar fi primit dela monarchul cea mai estinsă imputernicire privitor la situațiunea de față. In virtutea acelei imputerniciri, el pôte să amâne, ori să disolve camera, să guverneze afară de lege, fără budget, fără indemnity, pôte să introducă pactul pe calea ordonanțelor, pôte să facă tot.

Cumcă Banffy a primit de fapt din Gödöllő respectiv pentru amânarea camerei, apare și din celea-ce scrie „P. Napló“ dela 24 l. c. „După-cum stau lucrurile ađi

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Despre principiul de naționalitate,

cu fundament al dreptului internațional, și despre principalele elemente cari constituiesc națiunea.

(Urmare).

Principiul de naționalitate, basându-se pe suveranitatea națională, se ridică ca o protestare energică contra barbarului și despotismului obiceiului ce-și însușise monarchii, de-a dispune arbitraricesce de sorta țerilor și a popórelor. Acest principiu salutar prinđend odată rădăcina in conștiința și patriotismul deosebitelor națiunii — pe cari marile evenimente dela începutul vécului al XIX le pusesse in contrast spre a-se cunoșce, și le amestecase spre a se pute distinge și deosebi — se desvoltă cu repezițiune in mintea popórelor și luă chiar loc — cu ocazia mișcării naționale dela 1821—1831 — in preocupările guvernelor și a ómenilor de stat, așa că atunci când el reapără in 1848, era îndestul de format și

de puternic, pentru-ca să pună spiritele și brațele in mișcare, și să dea tonul și direcțiunea résbóielor de emancipare națională.

Sunt scriitorii însă, cari pretind, că principiul de naționalitate nefind decât copilul răsfățat al egoismului național, nu pôte să causeze decât discordie, ură și résbóie între națiunii. Dér dacă această părere ar fi justă și adevărată, atunci ar trebui să desființăm multe instituțiuni politice și sociale, și printre acestea proprietatea și familia — căci națiunea nu este alt-ceva decât familia in mare — și să introducem, pentru fericirea ómenirii, comunismul și cosmopolitismul in totă întinderea și puritatea lor.

Egoismul națiunilor, ca și al indivizilor, trebuie regulat și moderat — pentru cel mai mare bine posibil al unora și altora — prin legi, justiție și liber'ate, ér să nu fie lăsat in voia întâmplării spre a deveni instrumentul cel mai periculos al poffelor și pasiunilor ómenesci. „A l'heure présente, vom dice cu Renan, l'existence de nations est bonne, nécessaire même. Leur existence est la garantie de la liberté, qui serait per-

due si le monde n'avait qu'une loi et qu'un maître“.

Tot așa de puțin fondată este și obiecțiunea acelor publiciști, cari confundă plebiscitul cu principiul de naționalitate; ca cum Națiunea n'ar fi decât un rezultat sêu un produs al voinței popórelor, sêu legiuitorilor. Voința omului pôte să dea loc la formarea unui stat unitar sêu confederat, dér nici odată nu va pute crea o națiune. „La nation moderne est donc un résultat historique amené par une série de faits convergeant dans le même sens“.

Așa-dér națiunea, creațiune mai mult a naturii decât a voinței omului, este un fapt social; ér nu un contract social. Unii scriitori, plecând din punctul de vedere al faptelor implinite, caută să critice principiul de naționalitate, in care nu ved soluțiuni pentru toate dificultățile esteriore; ér alții merg și mai departe, declarându-l revoluționar și prin urmare nepotrivit de a servi de basă și direcțiune dreptului internațional¹⁾.

¹⁾ „Les souverains ne sont en guerre permanente qu'avec le principe revolutionnaire“.

Ei preferă și voiesc să substituiescă principiului de naționalitate principiul istoric, cu alte cuvinte, teoria faptelor implinite, și care consistă in aceea de-a recunoșce statelor formate de mai multe naționalități dreptul de-a exploata și tiranisi pe cele mai slabe in folosul celor puternice.

Dér dacă unele State fondéză dreptul lor pe acela de cucerire pentru a oprima și aservi o parte din populațiunii, cu atât mai mult aceste populațiunii au dreptul de a se uni între dênsele și de-a profita de prima ocaziune favorabilă pentru a revendica prin propria lor forță sêu cu ajutorul altora drepturile naturale de libertate și independență. Și dacă transformările provocate de despotismul monarchic sêu de

irc tel qu'il s'est élevé, et qu'il a désolé l'Europe depuis trente ans“. Dépêches du Chevalier de Gentz, II, p. 195.

„Persigny, Drouyn de Lhuys et Morny ne s'accordait que dans leur peut de goût pour le principe des nationalités. Aucun d'eux ne l'admettait et même n'en comprenait la signification. Pour le plus libre d'esprit, Morny, les partisans des nationalités n'étaient que de revolutionnaires“.

— dice diarul guvernamental — este probabil, că țera va primi cât de curând o mare surprindere în direcțiunea acésta — adică a amânării parlamentului, séu chiar a disolvării lui.

Este semnificativ, că dörul de luptă în contra guvernului de ađi cresce tot mai mult în tabăra obstrucționistă. Din modul în care se pun la cale atacurile, se pöte deduce apröpe cu siguranță, că opoziția maghiară e firm convinsă despre victoria ei pe întreaga linie. În fruntea acțiunei s'a pus acum chiar partida lui Apponyi, care a pregătit o adresă către Corönă, înșirând în ea töte violențele și ilegalitățile guvernului și cerënd intervenirea capului suprem al țării. Adresa apponyiștilor și-au apropiat'o și cele două fracțiuni ale partidei independente. Adresa acésta va fi pusă spre desbateri în dietă, deși opoziția este sigură, că nu va reuși cu ea în fața majorității guvernamentale. Prin discușiunea asupra ei însă, desbaterile se vor mai lungi, încât proiectul de indemnitate n'are șanse de a fi desbătut vre-o 1—2 săptămâni.

Acestei tactice îi mai vine în ajutor cel mai nou ordin al ministrului de culte și instrucțiune publică Iuliu Wlassics, adresat autorităților scolare pentru ziua jubilară de 2 Decemvre. În ordin ce dis-pune, ca *töte scölele să serbeze acésta zi*. Față de acest ordin, kossuthiștii vor provoca în dietă o discușiune pasională. Inceputul s'a și făcut în ședința de ieri, în care opoziția a combătut vehement ordinul ministrului. Ministrul Banffy a răspuns, că atât dieta, cât și „națiunea“ au serbat la 1873 jubileul de 25 de ani de domnie al monarhului, prin urmare, decât serbeză și jubileul de 50 de ani, prin acésta nu se aduce nici o vătămăre constituției și dreptului public ungar.

Pentru ilustrarea celor spuse mai sus, semnalăm două voci din presa vieneză, cari au scris asupra criticei situațiunii din Ungaria, precum și vocea unui mare diar din străinătate.

„*Neue freie Presse*“ scrie următoarele: Ministrul-șef de guvern ungar a primit dela Gödöllö *imputernicirea pentru amânarea parlamentului*. Decă parlamentul maghiar va fi amănat, guvernului ungar abia decât i va mai rămâne alt-ceva de făcut, decât a *dispune pe calca ordonanțelor asupra susținerii stărilor esistente*.

„*Reichswehr*“ dice, că spectacolul ce s'a desfășurat pe stradele Budapestei, este o acuză gravă în contra parlamentarismului și a decadenței lui, dér este și un *memento la tot acésta, ce se numesce autoritate*.

„*Kölnische Zeitung*“ scrie sub titlul „*Sfârșitul constituției*“ următoarele: Baronul Banffy a anunțat în conferența partidei sale *starea afară de lege pentru Ianuarie viitor*. Și fiind-că în Ungaria nu este paragraf necesar pentru acésta, la 1 Ianuarie

1899 constituția ungară, după cum se pöte prevedé, va fi suspendată.

Kossuthiștii și jubileul monarhului. În ședința de ieri a dietei ungare opoziția a provocat discușiune asupra ordinului ministrului de culte și instrucțiune publică dat către autoritățile scolare pentru serbătorirea zilei de 2 Decemvre. Deputatul Papp Elek a ăis, că sentimentul tinerimei maghiare se revoltă în contra acestei serbări. Polonyi numi ordinul un *atentat monstru*. Banffy a aprobat ordinul lui Wlassics. Pichler numi din cauza acésta pe Wlassics o *calfă de bărbier*. „Ziua de 2 Decemvre 1848 a fost inceputul a 17 ani, sub care națiunea maghiară a fost înecată în sânge prin un sistem josnic și miserabil. Ziua acésta ar trebui s'o serbăm în stihare roșii ca sângele“. Hentaller numi ordinul: o *tradare de patrie*.

În contra serbării zilei s'a pornit o mare agitație. „*Magyarország*“ spune, că studenții din clasele superioare ale scölelor medii din Budapeșta țin ađi o adunare în care vor protesta în contra serbării ce „li-se impune“.

Minunate semne de lealitate!

Dieta ungară.

(*Brutalitățile poliției*).

În ședința de Mercuri a dietei a fost o discușiune vehementă asupra brutalităților poliției săvârșite cu ocașiunea demonstrațiunilor de Marți. Cel dintăiu a luat cuvântul

Geza Polonyi, care ăise, că tinerimea maghiară, fala și speranța viitorului „națiunei“, a fost brutalisată, călcată în picioarele ăailor, bătută, ba chiar s'a și pușcat asupra ei de către ómenii poliției. Nu este adevărat, că pușcăturile au fost numai órbe, deóre-ce se cunosc urmele glónțelor. (Mare mișcare în rândurile opoziției. Strigări: *„Trebuie pușcat ministrul de interne!“*)

Hentaller: La töte acéstea a dat ordin ministrul de culte, micul cochet buclat, numai ca să i-se pună numele prin gazete.

Polonyi: Vedem cele mai grozave exemple de brutalitate. Unui student i-s'a scos un ochi, pe altul l'au călcat, l'au lovit cu revolverul, au bătut cu biciușca flórea națiunei nóstre. (Strigări: Rușine! Și töte acéstea pentru gloriificarea lui Hentzi!) Tinerii sunt pedepsiți cu câte 50 fl. pentru-că au strigat „*abzug*“ și pentru-că vréu să dea espresiune sentimentului lor just față cu puterea josnică polițială.

Hentaller: La asta nu putem răspunde, decât cu dinamită.

Polonyi: Vom plăti cu bani pedepsele, dér contra forței vom esercita forța. Asta așa trebuie să se întemple. Decă mi-

nistrul de interne nu se va pronunța și nu va da satisfacțiune, fi-va încă atăta putere în națiunea acésta, ca față cu astfel de brutalități, să-și primescă satisfacție.

Saghy: Intreg sistemul lui Banffy nu merită a-se vërșa pentru el un picur de sânge măcar.

Bolgar F. (Intră în sală viforos): Nu mai putem vorbi. Și acum imblătesc tine rimea. (Mare șgomot. Toți deputații sar de pe bănci. Strigări: Nu mai discutăm).

Polonyi: Constituția este suspendată, afară ne persecută copiii. Asta n'o putem suferi. D-le șef de ședință: ridică ședința

Madarász: Pentru asta a trebuit să ne luptăm în 1848.

Tibád: Blăstăm asupra celor, cari varsă sânge.

Ședința se suspendeză pe ăcece minute. După redeschidere vorbesce

Wittmann: Poliția provócă. Eu și alți deputați am fost asediați. (Just: Afară domină stare de asediu. Fay: Ce nevoie este de a-se măcelări tinerimea fără cauză? Vin dela universitatea centrală, unde tinerimea este bătută. Asta-i *porcărie*. Mare șgomot în stânga și stânga estremă). Afară este revoluție. Avem lipsă acum de un guvern tare. Se comite atentat revoltător în contra libertății nóstre. Vă mirați, că tinerimea se revoltă în contra aceea, că vréu să ridice statuă trădătorilor. Asta însemnă atât, că d-vóstré vreți să demonstrați în sus, că față cu aceste stări trebuie să se introducă absolutismul. Noi însă vrém împiedeca.

Sima F.: Intrégă demonstrația trebuie redusă la originea ei: la *ordinul regelui*. (Șef de ședință face observarea să nu amestece coróna în discușiune). Mă închin înainte observării prezidențiale, trebuie să arătăm însă, că împăratul Austriei este identic cu regele Ungariei. Pentru acésta guvernul trebuia să evite o situațiune, în care sentimentele împăratului vin în colisiune cu cele ale regelui. Pentru faptele de ađi guvernul e responsabil. Acest guvern înecă în sânge cel mai nobil simțământ al tinerimei. Permis este a-se mira cine-va, că tinerimea se revoltă, pentru-că vor s'o constringă la adorarea unei statue, în interesul căreia d-l ministru pöte să cerceteze întreg arhivul din Viena, însă în mijlocul națiunei maghiare nu va găsi nici unul, care să nu protesteze contra acelei statue, până când bate o inimă maghiară. Guvernul înșelă pe domnitor.

Șef de ședință: Nu folosi cuvântul înșelăciune.

Sima: Ei, l'a mistificat dér, căci a cređut de sigur, că sentimentul națiunei va aproba, decât monumentul lui Hentzi va fi pus ca pildă tinerimei. Dorința unanimă a națiunei maghiare este, ca statuă lui Hentzi să se ridice acolo, unde este bună óra a lui Haynau, în *arsenal*.

După ce vorbi ministrul Perczel în apărarea poliției, urmară la ordinea zilei interpelațiunile, cu cari ședința s'a sfârșit.

SCIRILE ZILEI.

— 18 (25) Noem vre.

Teatru român de diletanți în Brașov. Cu bucurie constatăm, că serata teatrală de ieri aranjată în favorul sporirii bibliotecelor nóstre populare a avut un deplin succes. De mult nu s'a mai vėđut în orașul nostru intrunit la un loc un public român așa de numeros. — Dér ceea ce este mai frumos, acești numeroși vizitatori ai reprezentației și petrecerii de aseră, au rămas förte mulțumiți cu prestațiunile diletanților nóștri și s'a atins tot-odată și scopul nobil și salutar cultural, rezultând, după cum ni-se spune, din vëndarea biletelor de intrare un frumos venit curat. Amănunte în numărul de mâne.

Alegerile municipale în comitatul Brașov. Printr'o publicație cu data de 21 Nov. c., vice șpanul comitatului Brașov face cunoscut, că conform legii (art. XXI din 1886) vin acum a se alege noi membri în reprezentanța comitatensă în locul celor, cari au implinit cei 6 ani legali; tot-odată vor fi reocupate prin alegere mandatele de venite în decursul timpului vacante. Alegerile se vor face în 10 Decemvre st. n. 1898 în töte cercurile electorale ale comitatului. Tot-odată se publică, că listele electorale, după cercuri, pot fi vėđute la protonotarul comitatului în órele oficióse.

Clubul Cehilor tineri în contra lui Krieghammer. „*Lidovo Novini*“ din Brünn anunță, că clubul Cehilor tineri a decis, ca să compună o delegație din membrii săi foști ofițeri, care să ia măsurii în favórea căpitănelui Wiesner la contele Thun și la ministrul de finanțe Kaizl, încungiurând cu totul pe ministrul de răboi. Acțiunea acésta — după cum se susține — este îndreptată direct în contra ministrului Krieghammer, care a dogenit pe Wiesner, că n'a pedepsit pe soldații în rezervă, cari la ultima controlă au răspuns eu „*zde*“, în loc de „*hier*“.

În contra obstrucțiunei. Cel mai marelucesc comitat, al Tërnavei-mici, s'a pronunțat în adunare estra-ordinară în contra obstrucțiunei din dietă.

D șora Bărescu, care voia să dea în Brașov două reprezentațiuni acum Sâmbătă și Duminecă, și-a schimbat planul. Precum aflăm, distinsa artistă, după-ce va mai debuta de câte-va óri ca óspe al teatrului german din Sibiu, va pleca în Germania, primind un angajament acolo.

Casin monumental la Sinaia. Consiliul român de miniștri a decis a da în conce-

tiranăa celor numeroși, mai mult decât de principiul de naționalitate²⁾, nu se pöte obține fără răsbóie (Veđi Martens, I, pag. 197), aceste răsbóie trebuiesc făcute în interesul justiției internaționale și a liberării popórelor. Căci destule răsbóie s'au făcut în interesul dinastiilor și al celor puternici contra celor slabi, a căror cauză și protecțiune este însăși cauza ómenirei și a civilizațiunei.

Dér cei cari se baséză pe *principiul istoric*, pe faptul material al cuceririlor — usurpațiunii, cari nici-odată nu se pot prescrie, pentru-că nici-odată timpul nu pöte

²⁾ „Le souverain qui a tenté de réaliser cette conception humaine, malgré ses mécomptes et ses revers, dont le principe des nationalités est tout à fait innocent, obtiendra tôt ou tard une place exceptionnelle dans la mémoire des hommes, car ils finiront pas se convaincre que c'est pitié de voir des peuples civilisés hérisser leur frontiers de canons, se ruiner en armements colossaux, se préparer à d'effroyables boucheries. Pourquoi? Pour empêcher quelques millions de leur semblables de vivre heureux, comme il leur convient, sous la nationalité qu'ils préfèrent“.

sanționa nedreptatea, — simțind slăbiciunea unei asemenea teorii, recurg la denaturarea faptelor, pentru a-le puté da o aparență de justiție prin interpretațiuni subtile și măestrite. Ori-cari ar fi însăși împrejurările și trecerea de timp, ori-cari ar fi arta și formele cu cari astuția și viclenia ar travesti forța și violența, ele vor rămâne în tot-déuna ceea-ce în realitate sunt: tirănie și nedreptate.

Este și mai surprindător de-a vedea publiciști de-o netăgăduită valóre, cari laudă și critică în același timp *principiul de naționalitate*, găsindu-l bun și folositor în unele împrejurări, réu în altele. „On a dit beaucoup de bien et beaucoup de mal du principe dela nationalité, comme facteur du droit intérieur et des relations extérieures des Etats. A juger l'arbre par ses fruits, le principe dela nationalité a merité les hommages qu'on lui a rendus lorsqu'il a servi a créer le royaume d'Italie et l'empire allemand. Pourquoi? Parce qu'il a été alors un instrument de civilisation et d'affranchissement. Il tendait à unir non à diviser. Il supprimait des barrières au lieu d'en élever. Et il les sup-

primait entre des populations groupées presque sans mélange sur le même territoire et unies par la langue, par la race, par des traditions communes de grandeur et de souffrance. On peut en dire autant du mouvement qui a successivement arraché à la domination malsaine du gouvernement ottoman la Grèce, la Roumanie, la Serbie, de celui qui pousse les Arméniens de l'Asie Mineure à revendiquer les droits qu'ils tiennent du traité de Berlin. Mais aujourd'hui, ce qui se passe en Europe est tout différent. Le mouvement des nationalités, poussé au delà de son but, qui ne peut être légitime que dans la mesure où il est conforme au bien général de l'humanité, tend à devenir anarchique. Il en est surtout ainsi dans des Etats comme l'Autriche-Hongrie, où la limite géographique entre les différentes nationalités n'est pas nettement déterminée, où Allemands, Magyars, Tchèques, Italiens, Croates, Slovénes, Roumains, Serbes, Polonais et Ruthénes se tronvent entremêlés, confondus dans les mêmes villes, sur les mêmes territoires. Dans ces pays, l'application rigoureusement logique du prétendu droit des

nationalités amènerait, dans le droit public, à imposer à l'Etat des conditions destructives de son existence, et dans le droit privé, à rétrograder jusqu'au système dela personnalité du droit, tel qu'il existait dans les premiers temps qui suivirent l'invasion des barbares. C'est ainsi que ce qui avait été au debut une source d'union, tend à devenir une source de discorde, et un danger pour la paix internationale³⁾.

Dér regretatul și judițiosul scriitor german Hornung⁴⁾ nu este el de părerea publicistului belgian, nici nu urmăză oscilantul metod al acestuia, când observă că: „La logique gouverne le monde, et il n'est pas loisible à personne de poser un principe en stipulant que c'est seulement pour tel ou tel cas. Les principes ont une valeur absolue et produisent nécessairement leur conséquences“.

(va urma.)

³⁾ G. Rolin Jacquemyns, Revue de droit international, vol. XXI 1889, pag. 100.

⁴⁾ Revue de droit international et de législation comparée, vol. XVII, pag. 14.— Civilisés et Barbares.

Cursul la bursa din Viena.

Table with financial data including exchange rates for gold, silver, and various currencies like the Austro-Hungarian and Austrian crowns.

Table with financial data including London and Paris exchange rates, and Italian notes.

Cursul pieței Brașov.

Table with financial data for the Brașov market, including exchange rates for Romanian banknotes.

Table with financial data including prices for silver, gold, and various currencies like the Austro-Hungarian and Austrian crowns.

Advertisement for the XXXII. Loterie de stat c. r. (State Lottery) for 1898, featuring a coat of arms and details about ticket prices and prizes.

Advertisement for Moll's medicines, including Prafurile-Seidlitz, Franzbranntwein, and Salicyl water, with detailed descriptions of their benefits.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1898.

Large railway schedule table with multiple columns for train numbers, departure/arrival times, and station names across various routes like Budapest-Predeal, Sibiu-Avrig, and Brașov-Zărnești.

Notă: Orele însemnate în stânga stațiilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numarii încaștrați cu linii mai negre însemnă orele de noapte. — Semnul $\leftarrow\rightarrow$ arată cu care direcție, încetăru merge trenul.